

**Univerzita Palackého v Olomouci
Cyrilometodějská teologická fakulta**

Katedra Křesťanské sociální práce

Aktivní stáří

Bakalářská práce

**Univerzita Palackého v Olomouci
Cyrilometodějská teologická fakulta**

Katedra křesťanské sociální práce

Charitativní a sociální práce

Alena Vypelová

Aktivní stáří
Bakalářská práce

Vedoucí práce: Mgr. Erika Konupčíková

2010

ABSTRAKT

Bakalářská práce navazuje na mou obhájenou absolventskou práci a pokračuje v rozpracování návrhu projektu chybějící služby Centra denních služeb pro seniory v Přerově. V bakalářské práci se zabývám pojmy a souvislostmi, které jsou spojené se stářím. Shledávám, že dnešní senioři mají své nezastupitelné místo při společném plánování a zlepšení jejich pozic ve společnosti. Z analýzy poskytovaných potřeb a mnou provedeném dotazníkovém šetření vzniká potřeba Centra denních služeb pro seniory v Přerově. V tomto zařízení by mohli senioři smysluplně trávit svůj volný čas.

Klíčová slova:

Senior, gerontologie, geront, životní potřeby, demografické tendence, diskriminace, ageismus, komunitní plánování, komparace, dotazníkové šetření, projekt, rozpočet.

ABSTRACT

The bachelor thesis continues the final thesis of my former study and develops the project proposal of missing service of the Centre of daily services for seniors in Přerov. In the thesis the basic concepts in connection with old age are described. Nowadays seniors have their unsubstitutable place in common planning and forming their place in society. The necessity of the Centre of daily services for seniors in Přerov results not only from the analysis of services provided but also from my survey. Seniors could have the possibility to spend their time there in more meaningful way.

Keywords:

Senior, gerontology, geront, necessities of life, demographic tendency, discrimination, ageism, community planning, comparison, survey, project, budget.

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Olomouci dne 3. srpna 2010

.....

(podpis)

Děkuji Mgr. Bc. Erice Konupčikové za podporu a vedení mé absolventské práce.

OBSAH

ÚVOD	8
1 STÁŘÍ	9
1.1 POJMY	9
1.2 ŽIVOTNÍ POTŘEBY ČLOVĚKA.....	10
1.3 SPIRITUALITA	12
1.4 SOUČASNÉ PROBLÉMY SENIORŮ	13
1.4.1 Demografické tendence	13
1.4.2 Diskriminace, ageismus.....	15
1.4.3 Ekonomická závislost.....	16
2 KOMUNITNÍ PLÁNOVÁNÍ	18
2.1 KOMPARACE	19
2.2 DILEMA	22
3 PROJEKT	24
3.1 STRUKTURA PROJEKTU	24
3.1.1 Popis projektu	24
3.1.2 Cíle projektu	25
3.1.3 Cílové skupiny	25
3.1.4 Odůvodnění projektu	27
3.1.5 Návrh na bezbariérovost.....	28
3.1.6 Dotazníkové šetření	28
3.1.7 Klíčové aktivity projektu	37
3.1.8 Harmonogram aktivit projektu	38
3.1.9 Tým realizátorů	38
3.1.10 Vnitřní evaluace projektu	40
3.1.11 Výstupy z projektu	40
3.1.12 Multiplikační efekt projektu	41
3.1.13 Udržitelnost projektu	41
3.1.14 Význam projektu	42
4 PRAKTICKÉ MOŽNOSTI PROŽÍVÁNÍ AKTIVNÍHO STÁŘÍ	43
4.1 ČINNOST CENTRA DENNÍCH SLUŽEB.....	43
4.1.1 Provozní podmínky a rozpočet.....	44
4.1.2 Legenda k navrhovanému rozpočtu	46
ZÁVĚR	48
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	49
INTERNETOVÉ ZDROJE.....	50
ZÁKONY A VYHLÁŠKY	51
PŘÍLOHY.....	52

ÚVOD

Tématem stáří se zabývám již delší dobu, v práci i v životě se nelze této problematice vyhnout. Ve své absolventské práci na vyšší odborné škole jsem se věnovala tématu Možnosti aktivního stárnutí v Přerově. V této práci jsem došla k závěru, že nabízené možnosti a pokrytí sociálními službami v Přerově pro seniory jsou komplexní, s výjimkou absence centra denních služeb. Poslední kapitola absolventské práce se zabývá stručným návrhem denního stacionáře – Centrem denních služeb pro seniory.

V bakalářské práci se podrobněji zabývám návrhem projektu Centra denních služeb v Přerově, kde by našli útočiště osoby seniorského věku. Chybějící služba v regionu by pečovala o seniory, kteří v důsledku snížení soběstačnosti, nemohou být sami ve své domácnosti nebo v domácnosti své rodiny, která je pracovně aktivní. Zároveň navzdory svým zdravotním problémům senioři chtějí a vyhledávají aktivitu, těší se na setkání se svými vrstevníky. V příjemném prostředí by smysluplně trávili volný čas a obohatili své dosavadní vědomosti o nové informace.

Bakalářská práce se bude opírat o nastudované informace z dostupné literatury, použiji internetové zdroje, relevantní zdroje Českého statistického úřadu, aktuální verze zákonů a vyhlášek, dotazy a výzkumné šetření z terénu.

Cílem bakalářské práce je rozpracování návrhu projektu Centra denních služeb pro seniory a jeho provozování, včetně počátečních nákladů k zahájení provozu.

Text je rozdělen do několika částí. V první části této práce se zabývám obecnými pojmy a problémy v souvislosti se stářím.

V druhé kapitole objasňuji aktivitu seniorů ve společnosti. Zapojení seniorů do veřejného plánování. Uvádím zde komparaci stávajících poskytovatelů sociálních služeb a následnou potřebnost absentujících sociální služby.

Následuje kapitola, která se zabývá projektovým návrhem sociální služby, včetně dotazníkového šetření obyvatel.

Pro úplnost navazující část ukazuje na praktické možnosti aktivního prožívání v centru denních služeb a je zde uveden počáteční rozpočet k zahájení provozu zařízení.

1 STÁŘÍ

Tato kapitola vysvětlí specificky užívané pojmy, které jsou spojené se stárnutím a stářím, v další části se budou věnovat životním potřebám a problémům stárnoucí generace. Poslední část se bude zabývat patologickými jevy, jako jsou diskriminace, násilí, omezování práv, ageismus.

1.1 Pojmy

Pokud si představíme dnešní rodinu, ve většině z nich žije senior. V minulé době bývalo postavení stárnoucího člověka v rodině a ve společnosti považováno za výsadní, prokazovala se mu úcta a byl vnímán jako nejmoudřejší člen rodiny. Dnešní senior je nedílnou součástí většiny rodin. Starší lidé jsou součástí každé společnosti.

Kdo to vlastně senior je? Dříve starší člověk pobírající starobní důchod byl nazýván důchodcem. S tímto pojmem se ještě i dnes můžeme setkat v běžné komunikaci lidí.

Ve slovníku cizích slov¹ pokud vyhledáme slovo „senior“ zjistíme, že je to označení příslušníka starší věkové kategorie, či člena sboru požívající zvláštní úcty.

Dnešní badatelé zabývající se starými lidmi se nazývají gerontologové. Ve výkladovém slovníku se můžeme dozvědět, že „gerontologie je nauka o procesech stárnutí člověka. Zabývá se somatickými (tělesnými) a psychickými aspekty stárnutí a stáří“². Předmětem jejich zkoumání je geront (z latinského stařec), což je také název pro seniora.

Tyto pojmy označují člověka v době jeho bio-psycho-fyziologickém stárnutí. „Problematika stárnutí je vždy komplexní. Má současně tvář biologickou, psychologickou i sociální.“³ Stárnutí se vyznačuje zralostí, zkušeností, avšak někteří starší lidé mohou sledovat na sobě změny fyzického i psychického zhoršení zdravotního stavu. V knize „Soužití se starými lidmi“ autoři Pichaurg a Thareauová zaznamenávají pozitivní náhled na

¹ LINHART JIŘÍ A KOL., et al. *Slovník cizích slov pro nové století*. Litvínov: Dialog, 2007. ISBN 80-7382-005-6.s.336

² PALÁN, Zdeněk. *Lidské zdroje: Výkladový slovník*. 1. vydání. Praha : Academia, 2002. 277 s. ISBN 80-200-0950-7.s.69

³ PACOVSKÝ, Vladimír. *O stárnutí a stáří*. Praha : Avicenum, 19909. ISBN 80-201-0076-8. s.11

stáří: „Pro starého člověka, který usiluje o zdravé a pozitivní stáří, je velmi důležité, jak vidí sám sebe a jak ho vnímáme my.“⁴ Z toho lze usuzovat, že se jedná o přirozenou záležitost a je jen na každém z nás, jak tuto životní etapu vnímáme a jak pečlivě se na ni připravíme. Také je pro každého důležité, jak nás bude vnímat celá společnost. Stáří je chápáno jako období, které nese sebou zdravotní a psychické obtíže. Vhodnou psychickou a fyzickou aktivitou můžeme stárnoucí změny zmírnit, či docela zpomalit.

1.2 Životní potřeby člověka

V této podkapitole jsou uvedeny základní životní potřeby člověka. I u stárnoucího člověka se projevují touhy, přání a potřeby, ke kterým celý svůj život směřoval. Tyto potřeby rozčlenil do pěti stupňů americký psycholog A.H. Maslow.⁵

Pyramida potřeb (A.H.Maslow)⁶

⁴ PICHAUD, Clément; THAREAUOVÁ, Isabelle. *Soužití se staršími lidmi*. Praha : Portál, 1998. ISBN 80-7178-184-3 .s 25.

⁵srov. PICHAUD, Clément; THAREAUOVÁ, Isabelle. *Soužití se staršími lidmi*. Praha : Portál, 1998. ISBN 80-7178-184-3. s.36.

⁶srov.tamtéž s.36-41.

1. *stupeň: fyziologické potřeby*
2. *stupeň: potřeba bezpečí*
3. *stupeň: sociální potřeby*
4. *stupeň: potřeba autonomie – ve smyslu svobody*
5. *stupeň: potřeba seberealizace*

Jednotlivé životní potřeby na sebe navazují a o jejich uspokojení se snaží člověk celý svůj život.⁷

První stupeň. Mezi základní fyziologické potřeby patří zejména výživa, zdraví, spánek, odpočinek, pohyb, smích, pláč, fyzické kontakty a spiritualita. *Často ve vyšším věku se stává potřeba spirituality zřetelnější, dostává se na úroveň zdraví, sociálních vztahů a volnočasových aktivit.*⁸

Druhý stupeň. O potřebu bezpečí usiluje každý z nás a to nejenom potřebu fyzického, psychického, ale i ekonomické zabezpečení starý člověk vnímá jako důležité aspekty svého života.

Třetí stupeň. Sociální potřeby jsou člověku předávány informovaností, integrací do společnosti a potřeba seniora být jí vnímán a respektován, aby se dostalo člověku uznání a pozornosti. Neméně důležitá je sounáležitost seniora ke skupině přátel, vrstevníků v klubu nebo i k rodině.

Čtvrtý stupeň je vnímán jako autonomie ve smyslu být svobodný, rozhodovat se sám za sebe, i když může starý člověk být fyzicky závislý na jiné osobě. Svoboda, důstojnost, potřeba uznání a vážnosti je ceněna člověkem vysoko. Zde je možno zařadit i potřebu užitečnosti, senior potřebuje uspokojit i tuto potřebu, i když ví, že svou užitečnost již dávno prokázal.

Posledním pátým stupněm je potřeba seberealizace člověka. Seberealizaci může projevat v aktivní činnosti, ve smysluplné práci, která je spojena třeba i s koníčky. Senior se

⁷srov.PICHAUD, Clément; THAREAUOVÁ, Isabelle. *Soužití se staršími lidmi* . Praha : Portál, 1998. ISBN 80-7178-184-3. s.39

⁸NEŠPOROVÁ, Olga; SVOBODOVÁ, Kamila; VIDOVIČOVÁ, Lucie. *Zajištění potřeb seniorů s důrazem na roli nestátního sektoru*. 1. vydání. Praha: VÚPSV, 2008. ISBN 978-80-87007-96-9.s.28.

aktivně zajímá o dění kolem sebe, touží po nalezení smyslu svého života. Potřeby, jako cíle, se v průběhu času nemění, může se měnit jejich intenzita, způsob naplňování a dokonce i pořadí.⁹ Všechny uvedené potřeby jsou pro člověka velmi důležité, stejně jako podpora a funkčnost jeho rodiny.

1.3 Spiritualita

Nedílnou součástí prožívání aktivního stáří je i možnost meditování a přemýšlení o životě. Tato aktivita se často pojí se spiritualitou. Duševní pohoda i duchovní rovina souvisí také s kvalitou života prožívaného ve stáří. Spiritualita dává člověku hlubší smysl jeho existence.

„Co je součástí spirituality? Duchovní složka jedince – o spiritualitě se často hovoří jako o duchovním prožívání jednotlivce. Jako o vnitřní kontemplaci (rozjímání) situaci, ve kterých se ocitá. Je to vše, co se odehrává v jeho prožívání a on tomu přisuzuje hluboký smysl; nutně není oddělena od složky psychické. Takto chápaná spiritualita je v posledku určujícím motivem jednání člověka např. i v terminální fázi života.

Spiritualita primárně není vázána na náboženskou strukturu, může se ale v podobě náboženství projevovat – jednou z charakteristik všeobecné spirituality je i fakt, že není nutně vázána na náboženskou strukturu (primárně není formalizováno v náboženské struktuře). Jedná se o prožitek individuální a obecný.“¹⁰

Ve své praxi jsem vyzorovala, že i ta část seniorů, která po celý čas neprojevovala spirituální tendence, se během přibývajících let začala zajímat o svou duchovní stránku. Touto formou si tak, nejen senioři, obohacují svou duševní pohodu.

I když senior potřebuje více či méně již určitou pomoc a podporu ve svém životě, všechny podpory i aktivizační techniky mají za cíl dosáhnout udržení či zdokonalení jeho dosud

⁹srov. NEŠPOROVÁ, Olga; SVOBODOVÁ, Kamila; VIDOVIČOVÁ, Lucie. *Zajištění potřeb seniorů s důrazem na roli nestátního sektoru*. 1. vydání. Praha: VÚPSV, 2008. ISBN 978-80-87007-96-9.s.24

¹⁰ <http://www.paliativnimedicina.cz/prilohy/152.pdf> ze dne 20.7.2010, Spiritualita v nemocničním prostředí Mgr. Jiří Maxmilian Prokop, PhD., DLBSH Rajhrad.

zachovaných schopností.¹¹ Při naplnění základních životních potřeb a spolu se zvyšujícími možnostmi zdravotní a sociální péče, dochází k dožití se vyššího věku, s kterým se pojí různé problémy seniorů.

1.4 Současné problémy seniorů

Tuto podkapitolu bych chtěla věnovat problémům, které se spojují se stárnutím člověka jako např. demografické stárnutí, ekonomická závislost, finanční zneužívání, omezování práv, či diskriminace a ageismus.

1.4.1 Demografické tendence¹²

Od počátku devadesátých let dvacátého století v České republice, ale i celosvětově, se zřetelně projevuje demografické stárnutí obyvatelstva. Při stávajícím trendu nízké porodnosti a zvyšující se naději dožití se více let, je více než pravděpodobné, že podíl seniorů v populaci ČR bude i nadále narůstat, což je zřetelně patrné z výsledků projekce Českého statistického úřadu.¹³

Stav stárnutí populace nevyjímá ani město Přerov. Z dostupných statistických údajů jsem zvolila vývoj obyvatelstva v Přerově. Bohužel aktuálnější statistické údaje nejsou dosud vypracovány. V zobrazeném grafu můžeme pozorovat zvyšující se křivky demografického grafu, strmý nástup obyvatelstva v poproduktivním věku do roku 2005.¹⁴ Viz graf č.1.

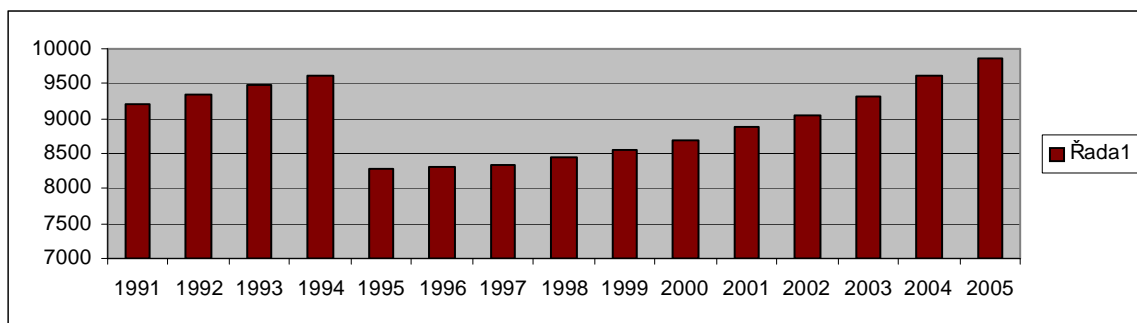
¹¹ 11 srov. KOZÁKOVÁ, Zdeňka; MÜLLER, Oldřich. *Aktivizační přístupy k osobám seniorského věku*. 1. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006, ISBN 80-244-1552-6, s.38.

¹² srov. Vyplelová Alena. *Možnosti aktivního stárnutí v Přerově*. absolventská práce obhájena 15.6.2010 s. 9, 10.

¹³ srov. český statistický úřad: *Statistická ročenka Olomouckého kraje - 2009* [online]. 2009 [cit. 2010-07-25]. Dostupné z WWW: <czso.cz,vykazy.cz>

¹⁴ srov. Vyplelová Alena, *Možnosti aktivního stárnutí v Přerově*. absolventská práce obhájena 15.6.2010.s.8.

Graf č.1: Vývoj obyvatelstva v poproduktivním věku - muži 65+ a ženy 55+ v období let 1991 – 2005¹⁵

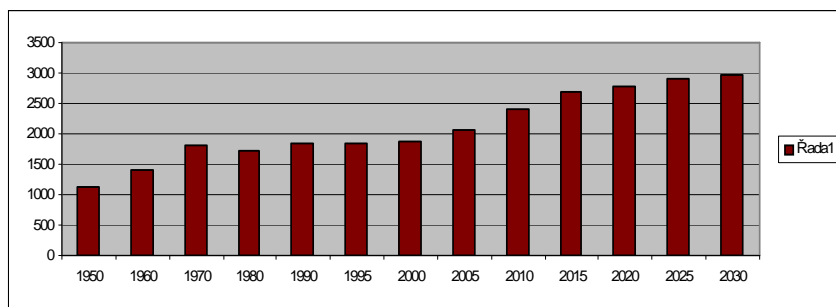
„Na Přerovsku žilo na začátku roku 2009 šest žen a jeden muž, kteří měli více jak sto let“ říká statistik Miroslav Pospíšil. Nejen podle něj počet stoletých lidí narůstá.¹⁶ Trend dožití se dlouhověkosti, tzn. 90 let a více (věkové rozdělení stanoveno dle WHO -World Hospital Organization), se dnes jeví jako možné a v budoucnu bude těchto osob vysokého věku patrně přibývat.

V horizontu prognózy, tj. v roce 2030, by mělo obyvatelstvo ČR starší 59 let neustále nabývat. Viz graf č.2.

¹⁵ *Mu-prerov* [online]. 2007 [cit. 2010-04-22]. Město Přerov. Dostupné z WWW: <http://www.mu-prerov.cz/cs/magistrat/informace-odboru-magistratu/odbor-socialnich-sluzeb-a-zdravotnictvi/projekty-a-strategicke-dokumenty/strategicky-plan-ekonomickeho-a-uzemniho-rozvoje-mesta-prerova-na-rok-2007-2013.html>.

¹⁶ *Sedmíčka, Zpravodajství regionu* [online]. Přerov: 2009 [cit. 2010-07-25]. Dostupné z WWW: sedmicka.cz.

Graf č.2: Počty seniorské populace ve věku 60+ v období až do 2030 v ČR¹⁷

Z uvedeného grafu vyplývá, že společnost bude muset být připravena na velké množství seniorů. Příprava na takovou situaci by měla probíhat v rovině ekonomické i sociální. Poskytovatelé péče by měli zabezpečovat seniory širokou škálou služeb, měli by být připraveni na požadavky společnosti k zajištění seniorů. Již nyní se péče o seniory opírá o pomoc tradičně jejich rodinami. To znamená podporu seniora v jeho přirozeném domácím prostředí. Kapacity pobytových zařízení nebudou dostatečné, proto se bude využívat terénních ambulantních služeb, které by měli být připraveni v dostatečné kapacitě. Pro seniory, kteří budou žít ve svém přirozeném prostředí, jsou určeny zařízení pro denní pobyt, či vícedenní stacionáře.¹⁸ Nabízí se zde možnosti provozování sociálních služeb pro neziskové organizace a dobrovolníky, kteří by doplnili nabídku stávajících sociálních služeb pro nadcházející období.

1.4.2 Diskriminace, ageismus

Dalším celospolečenským problémem je diskriminace seniorů. Poprvé o diskriminaci lidí pro jejich stáří hovořil v roce 1968 předseda Poradního sboru pro stárnutí distriktu (správní okrsek) Columbia Robert N. Butler. Hovořil o ageismu v souvislosti se stářím a stárnutím obyvatelstva, kdy tyto lidi kategorizujeme, vnímáme je jako senilní, rigidní ve svém

¹⁷ *Mu-prerov* [online]. 2007 [cit. 2010-04-22]. Město Přerov. Dostupné z WWW: <http://www.mu-prerov.cz/cs/magistrat/informace-odboru-magistratu/odbor-socialnich-sluzeb-a-zdravotnictvi/projekty-a-strategicke-dokumenty/strategicky-plan-ekonomickeho-a-uzemniho-rozvoje-mesta-prerova-na-rok-2007-2013.html>.

¹⁸ srov. NEŠPOROVÁ, Olga; SVOBODOVÁ, Kamila; VIDOVIČOVÁ, Lucie. *Zajištění potřeb seniorů s důrazem na roli nestátního sektoru*. 1. vydání. Praha: VÚPSV, 2008. 85 s. ISBN 978-80-87007-96-9.

myšlení a způsobech staromódní v morálce a dovednostech.¹⁹ „(...Ageismus dovoluje mladším generacím vidět starší lidi jako odlišné od nich samých, a proto jim brání, aby se se staršími lidmi identifikovali jako lidskými bytostmi ...).“²⁰

Vidovičová ve své knize uvádí různé typy diskriminace na starších lidech jako je např. opovržení, averze, vydírání, diskriminace v zaměstnání, v bydlení, službách a v neposlední řadě o seniorech kolující vtipy a jsou nazývány různými přídomky. Poukazuje na ageismus jako metodu společnosti, která chrání osoby mladší (obvykle ve středních letech) před přemýšlením o věcech, kterých se bojí (stárnutí, nemoc, smrt), s cílem se zbavit vlastní zodpovědnosti vůči seniorům.²¹ Domnívám se, že kvalitní, příkladnou a vytrvalou výchovou mladé generace, by se předešlo mnoha dnešním problémům, které jsou spojené s násilím a nevraživostí vůči seniorům. Projevy důvěry ohleduplnosti a úcty ke stáří by se měli stát samozřejmostí, neboť každý dospěje do seniorského věku, někdo dříve, jiný později.

1.4.3 Ekonomická závislost

Jiným problémem seniorů je ekonomická závislost na jejich starobních důchodech. Většina z nich se naučí žít hospodárněji, rodina již není tak početná. Nároky na zvýšení ekonomického příjmu nastávají v době, kdy již nejsou schopni se sami o sebe postarat ani jinak si svůj příjem nemohou zvýšit, neboť zdravotní stav jim to již nedovoluje. Musí vyhledat osoby nebo osobu, která poskytne potřebnou péči. V takové situaci nastupuje podpora ze strany státu, ze zákona O sociálních službách. Senior může požádat o *příspěvek na péči*.²² Příspěvkem na péči si může senior uhradit služby, na které již sám již nestačí, které nezvládá a ke svému životu potřebuje. Stát takovým způsobem zajišťuje seniory, kteří jsou odkázáni na pomoc jiné osoby.

¹⁹ srov. VIDOVIČOVÁ, Lucie. *Stárnutí, věk a diskriminace - nové souvislosti*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2008. 233 s. ISBN 978-80-210-4627-6.s.111

²⁰ VIDOVIČOVÁ, Lucie. *Stárnutí, věk a diskriminace - nové souvislosti*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2008. 233 s. ISBN 978-80-210-4627-6.s.111

²¹ srov. VIDOVIČOVÁ, Lucie. *Stárnutí, věk a diskriminace - nové souvislosti*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2008. 233 s. ISBN 978-80-210-4627-6.s.111

²² Zákon č.108/2006 Sb. O sociálních službách v platném znění

Zpráva z výzkumu uvádí, že *příspěvek na péči dle svého vyjádření pobírá 43 % respondentů, 36 % jej nepobírá, 10 % si není jisto a 11 % neví, o co se jedná. Informovanost o čerpání nároku také roste se vzděláním respondenta. Častěji jej pobírají lidé s vysokoškolským vzděláním (57 % VŠ, 39 % ZŠ).*²³ Sociální pracovníci při šetření sociálních situací poskytují, nejen seniorům, relevantní poradenské služby s možností pomoci jim vyplnit žádost o příspěvek na péči.

Někteří senioři jsou však rodinnými příslušníky, či cizími osobami finančně zneužíváni. *Zneužívání finančních prostředků seniorů je považováno za jeden z nejfrekventovanějších typů zneužívání, jak dokládá zpráva z výzkumu v kapitole 4 o finanční výpomoci rodině.*²⁴ Můžeme se jen domnívat, že v některých případech, vynaložené sociální prostředky se ne vždy dostanou k potřebným osobám.

V následující kapitole se zabývám možnostmi aktivního uplatnění seniorů. Prostoru pro své názory se jim dostává. Mohou se podílet a navrhovat změny, nové aktivity i služby, které postrádají. Tato jejich aktivita je v komunitním plánování jakéhokoliv města vítána. Určí tím i směr, kterým se odpovídající činitelé města mohou realizovat a pomohou stárnoucímu obyvatelstvu města.

²³ VIDOVIČOVÁ, Lucie, LORMAN, Jan, Život v DPS : Příspěvek na péči. in *Život v domovech pro seniory: Zpráva z výzkumu 2007*. Praha: Úřad vlády ČR, Život 90, 2007. s. 7

²⁴ VIDOVIČOVÁ, Lucie, LORMAN, Jan, Život v DPS :. In *Život v domovech pro seniory: Zpráva z výzkumu*. Praha: Úřad vlády ČR, Život 90, 2007.s.13.

2 KOMUNITNÍ PLÁNOVÁNÍ²⁵

V této kapitole bych se chtěla věnovat aktivitě seniorů na Přerovsku. Jako v každém městě, tak i v Přerově, je kladen důraz na zlepšení sociálních služeb pro různé ohrožené cílové skupiny. Jednou z nich jsou i senioři města Přerova, kteří mají co říci k plánování, či zdokonalení chybějících služeb. K realizaci jejich záměrů a potřeb v oblasti služeb slouží tzv. „Komunitní plán města Přerova“ a „Strategický plán ekonomického a územního rozvoje města Přerova na rok 2007-2013“

Posláním komunitního plánování je zajišťování dostupnosti sociálních služeb. Jedná se o zjištění poskytovaných sociálních služeb v dané lokalitě a zároveň absentujících potřeb. Analýzou těchto dvou základních parametrů a v souladu s množstvím finančních prostředků, vzniká konzultační platforma, která je konsenzem mezi tím, co je možné a tím co je potřebné, reálné.²⁶

Programy v komunitním plánování v Přerově jsou zaměřeny na motivování osob, nabídku příležitosti ke změnám, podpoře životního stylu a povzbuzování seniorů, kteří si ponechají kontrolu nad svým životem tím, že o něm budou sami rozhodovat. Plánování programů bylo společné se seniory, odrážejí národnostní a kulturní menšiny, lidi z různých sociálních vrstev, žijících ve městě i na venkově.²⁷

Výsledkem komunitního plánování je systém sociálních služeb na místní úrovni, který odpovídá zjištěným potřebám, reaguje na odlišnosti a zajišťuje, že finanční prostředky jsou na služby efektivně využity. Aktéři, v případě sociálních služeb jde o zástupce poskytovatelů, uživatelů, zadavatelů a zástupců z veřejnosti, kterým nejsou jejich problémy lhostejné. Tento proces komunitního plánování se cyklicky opakuje, je zjišťováno, jak jsou cíle naplňovány a zjišťovány další a nové nedostatky²⁸

²⁵ srov. Vyplelová Alena, *Možnosti aktivního stárnutí v Přerově*. absolventská práce obhájena 15.6.2010 s.25

²⁶ TOPOLOVSKÝ, Marek, et al. Co je komunitní plánování sociálních služeb. in TOPOLOVSKÝ, Marek, et al. *Průvodce procesem komunitního plánování sociálních služeb*. první Praha: MPSV, 2004. s. 60. ISBN 80-86878-03-01.s.7

²⁷ srov. *Zdravé stárnutí, výzva Evropě*, stručná verze: stručná verze. In. Praha: Geoprint,Liberec, 2008. s. 35. ISBN 978-80-7071-302-0.s.10

²⁸ srov. TOPOLOVSKÝ, Marek, et al. Co je komunitní plánování sociálních služeb in TOPOLOVSKÝ, Marek, et al. *Průvodce procesem komunitního plánování sociálních služeb*. první. Praha: MPSV, 2004. s. 60. ISBN 80-86878-03-01.s.8

Ve své absolventské práci „Možnosti aktivního stárnutí v Přerově“ uvádím naplnění vytýčených cílů, na které se zaměřila pracovní skupina zabývající se Komunitním plánováním v roce 2009 ve městě Přerově, u cílové skupiny senioři.

Z uvedeného vyplývá, že Odbor sociálních a zdravotnických věcí v Přerově podporuje a vybízí poskytovatele sociálních služeb, ať už státní či nestátní, ziskové či neziskové organizace, aby doplnily nabídku sociálních služeb, potřeb i společných aktivit pro přerovské seniory. Proto jsem ve své absolventské práci zjišťovala, zda je sociální oblast i praktická aktivita pro seniory v regionu dostatečně zajištěná.

„Na trhu nejsme nikdy sami. Vždycky je tu s námi větší množství subjektů, které ovlivňují pozitivním nebo negativním způsobem naše podnikatelské aktivity a prosperitu naší firmy. O všech těchto účastnících musíme mít informace.“²⁹ Zvolila jsem formu komparace.

2.1 Komparace ³⁰

Ve městě Přerov existují dvě dobře fungující organizace poskytující sociální služby, potažmo pečovatelskou službu. Jedná se o Oblastní Charitu Přerov a Sociální služby města Přerova (dále jen SSMP).

Při zkoumání a analýze obou organizací jsem vycházela z těchto dokumentů:

- Registrace služeb: Krajský úřad Olomouckého kraje, odbor sociálních věcí, Rozhodnutí registrace vydáno dne 6.10.2009 pro SSMP
- Zřizovací listina příspěvkové organizace SSMP ze dne 19.6.2007
- Standardy SSMP
- Sazebník za poskytované služby SSMP
- Vnitřní pravidla pro poskytování pečovatelské služby obou organizací
- Výroční zpráva Oblastní Charity v Přerově

²⁹ FORET, Miroslav; STÁVKOVÁ, Jana. *Marketingový výzkum: Jak poznávat své zákazníky*. Praha: Grada, 2003. ISBN 80-247-0385-8.s.107

³⁰ srov. Vyplelová Alena, *Možnosti aktivního stárnutí v Přerově*. absolventská práce obhájena 15.6.2010 s.38

- Ceník za poskytování Charitní pečovatelské služby
- Standardy Charitní pečovatelské služby
- rozhovor s vedoucí Charitní pečovatelské služby.

Zde uvádím výstup z analýzy sociálních služeb i praktické aktivizační činnosti ve městě Přerov.

- Cílová skupina stejná, u obou poskytovatelů sociálních služeb je pečovatelská služba terénní nebo ambulantní poskytována osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby.
- Rozsah služeb je také srovnatelný. Obě organizace poskytují sociální služby dle platné legislativy a to *zákona č.108/2006Sb. o sociálních službách, v platném znění a následné vyhlášky 506/2006*³¹.
- Podmínky odebrání sociálních služeb se liší: Pečovatelská služba Oblastních Charity Přerov poskytuje pečovatelskou službu seniorům ve vzdálených místech regionu. Zatímco nabídka doplňujících aktivizačních činností je v dostupnosti seniorů bydlících jak ve městě, tak na vesnici. Pečovatelská služba Sociálních služeb města Přerova poskytuje pečovatelskou službu převážně seniorům ve městě a jeho příměstských částech. Nabídka aktivizačních činností je kapacitně a místně omezená. Většinou se aktivizačních činností účastní jen senioři bydlící v Domech s pečovatelskou službou (dále jen DPS).
- Kapacita uživatelů je značně rozdílná. Oblastní Charita Přerov poskytuje terénní pečovatelskou službu na vesnicích, které jsou vzdálené městu a obtížně dostupné. Pečovatelky používají osobní auta, aby se dopravili k seniorům, kteří potřebují pomoc. Ve většině případů je pečovatelská služba spojena i s ošetrovatelskou. Vzhledem k dojíždění do vzdálených míst není možné, aby kapacita uživatelů byla větší. Poskytovaná pomoc by nemohla být prováděna v požadované kvalitě. Charitou nabízené aktivizační služby jsou však dostupné velkému množství seniorů, hlavně těm, kteří mají zájem a jsou schopni se

³¹ Zákon č. 108/2006Sb, O sociálních službách v platném znění a vyhláška č. 506/2006 v platném znění.

jakkoliv dopravit do budovy Charity do tzv. „Sonusu“. Nabízí různé aktivity pod jednou střechou, což je nesporná výhoda nejen pro seniory, ale i pro poskytovatele.

- Pečovatelská služba Sociálních služeb města Přerova má kapacitu vyšší než Oblastní Charita Přerov. Má více uživatelů, protože poskytuje pečovatelskou službu terénní i ambulantní. Převážná část její klientely se skládá ze seniorů požadující dovoz teplé stravy. Terénní pečovatelská služba zajišťuje chod domácnosti seniora, převážně v DPS a poskytuje i službu ambulantní ve střediscích osobní hygieny. Nabídka aktivizačních činností je směřována malému okruhu seniorů a to především seniorům, kteří bydlí na DPS. Těžiště pečovatelské služby je zejména poskytování terénních sociálních služeb a dovoz teplé stravy pro seniory.

Z dalšího srovnávání vyplývá skutečnost, že žádná z organizací nemůže vynakládat dostatečné finanční prostředky na podporu propagace a marketinkové strategie. Poskytovatelé sociálních služeb mají velmi málo finančních prostředků. Je pro ně efektivnější vložit finanční prostředky do kvality poskytované služby. V mnoha případech se marketinku obávají, neboť jejich finanční prostředky by nestačily kapacitnímu pokrytí služeb.

Poskytovatelé sociálních služeb nemohou zabezpečit své služby pro velký počet osob, nabídka i kvalita je pro ně dostačující. Zabezpečují své klienty po stránce sociální potřeby i po stránce zájmové činnosti. Do propagace a marketingu mohou vykládat až přebývajících prostředky. Zvýšení počtu uživatelů by byl pro ně zatěžující, neboť kvantita uživatelů by stoupla nad kvalitou poskytovaných služeb.

Poskytované sociální služby ve městě Přerově jsou dostatečné. Každý z potenciálních uživatelů má možnost výběru z velké, atraktivní, různorodé nabídky služeb či činností pro seniory. Je na každém, co si vybere a aktivně se zapojí do smysluplné či obohacující činnosti.

Z uvedené analýzy jsem dospěla k názoru, že ve městě Přerově se nedostává možnosti denního pobytu seniora v zařízení, v době, kdy jeho rodinní příslušníci jsou v zaměstnání. Dnešní model rodiny v ČR jsou výdělečně aktivní dospělí, kteří zajišťují svými financemi chod domácnosti. Jejich děti jsou ve školách, oni samotní v zaměstnání. Mohou mít ve své

rodině seniora, který je částečně schopen se o sebe postarat, ale vyžaduje dohled. Může nastat situace, kdy jejich senior, z důvodu zhoršení zdravotního³² stavu, ale již nezvládne svou osobní hygienu, požití léky, sám sebe zaujmout činností. Nastává situace, kdy dohled nad svými seniory, nejsou rodiny schopny zajistit.

Absentující denní služby pro seniory je zařízení, kde by rodiny mohly na určitý počet hodiny svého seniora, či seniorku odložit, s důvěrou, že zde jim bude poskytnuta veškerá pomoc při jejich základních potřebách a navázány společenské kontakty a kulturní vyžití.

Cílem centra denních služeb je navázání celistvosti rodin, mezigeneračního soužití a dialogu. Důležité pro každého seniora je udržování společenských vztahů, v rámci možností sportovní i rukodělná aktivizace. Toto centrum by využívala rodina, která by normálně fungovala, a při tom by si byla jista, že se jeho seniorovi dostává pomoc v jeho základních potřebách. Ve fungování takového zařízení by byla zajištěna integrace seniorů v rodinách i ve společnosti.

Z předložené komparace vyplývá, že ve městě Přerov chybí tzv. denní stacionář pro seniory, dnes nazváno Denní centrum sociálních služeb pro seniory, které by se dalo vyřešit projektem na zmíněnou službu³³.

2.2 Dilema

Při úvaze o vytvoření nové služby vzniklo dilema. Budou se rozhodovat senioři sami nebo jejich rodinní příslušníci o nutnosti využití služby? Zařízení by provozovalo denní služby pro částečně nesoběstačné seniory, i pro seniory s počínající demencí, kteří potřebují během dne dohled, ať už nad hygienou, podáním léků, či podání jídla s celodenní aktivitou.

Při řešení mé výzkumné otázky šlo o zjištění, zda by rodinní příslušníci potřebovali svého seniora do takového zařízení umístit. Rodinní příslušníci mají vliv na svého seniora, který v počínající fázi demence hůře odhaduje, jak zvládnout své denní činnosti. Proto jsem celý dotazník směřovala svými otázkami na rodinné příslušníky. Pokud by byl senior *omezen* či

³² srov. Vyplelová Alena, *Možnosti aktivního stárnutí v Přerově*. absolventská práce obhájena 15.6.2010 s.39

³³ srov. Vyplelová Alena, *Možnosti aktivního stárnutí v Přerově*. absolventská práce obhájena 15.6.2010 s39.

*zbaven způsobilosti k právním úkonům*³⁴ a službu či pobyt by vyžadoval, jednala by za něj *zákonný zástupce*³⁵: právnická osoba - *kurátor* nebo fyzická osoba - *opatrovník*. Senior by si sám zvolil dobu, po kterou by se v zařízení zdržoval.

Pokud bude jen na rozhodnutí samého seniora, zda bude navštěvovat Centrum denních služeb, nemusí shledat potřebnost zařízení pro sebe, zatímco rodinní příslušníci by zřejmě nabízenou službu pro svého seniora využili právě v době svého pracovního vytížení.

Podobnou problematikou se zabývá Zpráva z výzkumu *Život v domovech pro seniory 2007*, kde se na str. 7 uvádí v kapitole o subjektivních důvodech pobytu v DPS, že *71 % seniorů uvádí vlastní iniciativu při žádosti o umístění v DPS, ale 29 % uvádí iniciativu rodiny, či blízkých.*³⁶ Rozhodnutí o pobytu v zařízení, by bylo však jen na samotném seniorovi.

Ve svém dotazníkovém šetření jsem zjistila, že zájem rodinných příslušníků o umístění seniora v zařízení opravdu mají. Předpokládám, že pokud senior odmítne službu v Centru denních služeb, rodinní příslušníci jej nebudou nutit, a vyhledají nebo zajistí pro něj jiné vhodné služby.

³⁴ Občanský zákoník č. 40/1964 Sb. § 10

³⁵ srov. tamtéž § 25

³⁶ VIDOVIČOVÁ, Lucie, LORMAN, Jan, *Život v DPS : Příspěvek na péči*. In *Život v domovech pro seniory: Zpráva z výzkumu 2007*. Praha : Úřad vlády ČR, Život 90, 2007 s.7.

3 PROJEKT ³⁷

V této kapitole se zabývám návrhem projektem Centra denních služeb, které by bylo potřeba a mohlo v Přerově fungovat.

3.1 Struktura projektu ³⁸

Žadatel projektu:	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví Přerov
Název subjektu:	Sociální služby města Přerova,
Právní forma:	Příspěvková organizace
IČO	44554899
Počet zaměstnanců:	
Typ žadatele:	Poskytovatel sociálních služeb dle zákona č. 108/2006 Sb. v platném znění ³⁹
Název grantového programu:	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
Název výzvy:	<i>Podpora sociální integrace a sociálních služeb</i> ⁴⁰
Název zařízení:	Prostor pro seniory
Délka trvání projektu:	24 měsíců

3.1.1 Popis projektu ⁴¹

Z analýzy poskytovatelů sociálních služeb a z následného výzkumu prováděného na území vybraného regionu vyplývá potřeba Centra s denními službami pro seniory. Centrum denních služeb by poskytovalo sociální služby seniorům v době, kdy jeho rodinní

³⁷ POSTER, Keith; APPELGARTH, Mike. *Projektový management : Management do kapsy* 8. první. Praha: Portál s.r.o, 2006. 111 s. ISBN 80-7367-141-7

³⁸ srov. DOLEŽEL, Jakub. *Struktura univerzálního projektu. Pravidla zadávání písemných prací na Caritas-VOŠs* [online]. 2004, 1, [cit. 2010-07-25]. Dostupný z [www: <caritas-vos.cz>](http://www.caritas-vos.cz), příloha s.1

³⁹ zákon č.108/2006sb. o sociálních službách , vyhl.č. 505/2006v platném znění

⁴⁰ www.esfcr.cz

⁴¹ srov. DOLEŽEL, Jakub. *Struktura univerzálního projektu. Pravidla zadávání písemných prací na Caritas-VOŠs* [online]. 2004, 1, [cit. 2010-07-25]. Dostupný z [www: <caritas-vos.cz>](http://www.caritas-vos.cz), příloha s.1

příslušníci jsou v zaměstnání. Kvalitní, dostupná a bezpečná služba by doplňovala možnosti aktivního prožívání stáří.

Cílová skupina jsou senioři a nepřímá cílová skupina jsou rodinní příslušníci. Posláním Centra denních služeb by bylo udržení uživatelů co nejdéle v jejich domácím prostředí a integrace do rodin. Smysluplným trávením svého volného času s případným stravováním, by bylo realizováno ve stávajících, málo využívaných společenských prostorách DPS Na Hrázi 32, v Přerově.

3.1.2 Cíle projektu ⁴²

- Podpora seniorů nebo osob se sníženou soběstačností, se začínající demencí tak, aby poskytovaná pomoc byla v míře jejich potřeby.
- Posilovat uživatele v jejich soběstačnosti, udržovat dovednosti a hygienické návyky.
- Účelné a aktivní trávení volného času uživatelů v tomto zařízení.
- Kvalitní, odborné a bezpečné provozování sociálních služeb denního centra v souladu se Standardy kvality.
- Cíle projektu jsou v souladu s posláním organizace i se Strategickým plánem Magistrátu města Přerova.
- Poskytování spirituální služby pro seniory.

3.1.3 Cílové skupiny ⁴³

Zařízení Centrum denních služeb by bylo provozováno jen pro uživatele, které specifikují jako:

⁴² srov. DOLEŽEL, Jakub. Struktura univerzálního projektu. *Pravidla zadávání písemných prací na Caritas-VOŠs* [online]. 2004, 1, [cit. 2010-07-25]. Dostupný z [www: <caritas-vos.cz>](http://www.caritas-vos.cz), příloha. s.1

⁴³ srov. tatáž příloha s.1

- *Osoby, které dosáhly věku a zdravotního stavu rozhodného pro přiznání starobního nebo invalidního důchodu⁴⁴ a osoby, které trpí počáteční demencí (Alzheimerova choroba, Parkinsonova choroba, a pod), s duševním onemocněním.*
- Jsou částečně odkázáni na pomoc druhé osoby a žijí v domácím prostředí.

Služba není určena pro osoby:

- Úplně nesoběstačné, invalidní z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu ve III. stupni.
- Osobám s těžkým zdravotním postižením (ztráta zraku a sluchu).
- Osobám s infekčním onemocněním, závislých na alkoholu a drogách.

Projekt nepočítá s odborným ošetřujícím personálem pro uživatele. Ošetřovatelský personál by byl zajištěn podle konkrétních ošetřovatelských potřeb ambulantní ošetřovatelskou službou.

Pečovatelský personál bude početně dostatečný, kompetentní a odborný pro specifickou cílovou skupinu.

Přínosy pro cílovou přímou skupinu seniorů:

- Uchování a posílení jejich soběstačnosti, zodpovědnosti za sebe a naplnění jejich denního programu smysluplnou činností.
- Aktivní účast na kulturních, společenských, výchovně vzdělávacích akcích, rukodělných činnostech, pomoc při hygieně, pomoc při přijímání stravy, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, terapeutické činnosti a pomoc při uplatňování práv a oprávněných zájmů.

⁴⁴ Zákon č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění v platném znění a ve znění pozdějších předpisů

Přínos pro nepřímou cílovou skupinu.

Nepřímá cílová skupina jsou rodinní příslušníci. Pokud by služby projektu využili pro své seniory, přestali by mít o ně starost v době jejich zaměstnání. O seniora by bylo bezpečně a odborně postaráno, včetně aktivizace a hygieny.

3.1.4 Odůvodnění projektu ⁴⁵

Motivací k přípravě takového projektu se stala analýza v mé absolventské práci. Analyzovala jsem poskytovatele sociálních služeb, pečovatelskou službu v regionu Přerov.

Z porovnání poskytovatelů a také z dotazníkového šetření, jsem došla k závěru, že Přerov nemá zařízení, kde by mohl senior trávit volný čas mezi svými vrstevníky a byl odborně pod dohledem a je o takové zařízení zájemce strany rodinných příslušníků.

Vyzývajícím stimulem pro mě byla SWOT analýza, kterou předložil Odbor sociálních věcí a zdravotnictví v Přerově v době, kdy nastalo problematické obsazování bytů na DPS Na Hrázi 32 v Přerově, kde pracuji. V příloze předkládám SWOT analýzu, která byla při takové příležitosti vypracována. V analýze ohrožení se uvádí, že při trvalém nedostatku požadavků na byty DPS Na Hrázi 32, Přerov, může být obsazování bytů ukončeno.

Dalším aspektem pro mě byla znalost sporadického využívání prostor pečovatelské služby na tomto DPS, které je nyní využíváno nárazově. Možnost využívání společenské místnosti pro stávající uživatele by zůstalo zachováno. Prostory jsou dostatečně velké. Mohly by v případě uspořádání akce či činnosti být využívány na etapy nebo rozloženy v různých denních hodinách, či pořádány hromadně pro všechny.

Problémem této budovy je bezbariérovost. Není zde zajištěn bezbariérový vstup do domu, navzdory tomu, že zde žijí senioři. Proto prvořadou nutností se mi jevílo vyřešit bezbariérový vstup do domu.

⁴⁵ srov.DOLEŽEL, Jakub. Struktura univerzálního projektu. *Pravidla zadávání písemných prací na Caritas-VOŠs* [online]. 2004, 1, [cit. 2010-07-25]. Dostupný z [www: <caritas-vos.cz>](http://www.caritas-vos.cz), příloha s.2.

3.1.5 Návrh na bezbariérovost

Budova DPS Na Hrázi 32 v Přerově nemá bezbariérový vstup, což je pro seniory se sníženou soběstačností nevhodné. Budova je ve vlastnictví Domovní správy města Přerova. Domovní správa plánuje rekonstrukci stávajícího výtahu, který již nevyhovuje dnešním požadavkům a normám. Při příležitosti rekonstrukce výtahu by se dala vyřešit bezbariérovost vstupu do domu. Vstup do výtahu, který je umístěn v mezipatře, je komplikován několika schody.

Navrhuji, aby plánovaná rekonstrukce výtahu byla provedena tak, aby vstup do výtahu byl ze dvora přes nynější garáž, která není využívána. Výtah by musel mít dvoje otvíravé dveře a to otvírání z boční i čelní strany. Boční stranou by se nastupovalo a vystupovalo z výtahu a čelními dveřmi by se vystupovalo a nastupovalo do jednotlivých pater. Takto zabudovaným výtahem by se stala budova DPS bezbariérovou.

3.1.6 Dotazníkové šetření ⁴⁶

Ke zdůvodnění realizace projektu jsem provedla dotazníkové šetření mezi občany města Přerova. Dotazník přikládám v příloze bakalářské práce. Asi 10 pilotních dotazníků jsem nejdříve předložila svým známým. Musela jsem otázky jednoznačně vyspecifikovat, neboť pro některé respondenty byly nejasné a nevěděli jak odpovědět. Pilotním průzkumem funkčnosti dotazníku jsem dosáhla toho, že se mi vrátila větší část dotazníků a neměla jsem velké množství neplatně vyplněných dotazníků.

⁴⁶SROV KOZEL, Roman a kol. *Moderní marketingový výzkum*. první vyd., Praha : Grada Publishing, 2006. s. 160-177. ISBN 80-247-0966-X.

Dotazníková analýza zjišťování potřeby vybudovat Centrum denních služeb v Přerově:

V dotazníkovém šetření jsem vycházela z metody náhodného výběru respondentů, které jsem oslovila v okruhu mých známých, ale také náhodných občanů města Přerova.

Celkem bylo rozdáno 100 dotazníků a návratnost byla 67 %, což je výsledek, který můžeme označit jako dostačující. Těchto 67 dotazníků jsem vyhodnotila čárkovací metodou a výsledky ankety jsou následující:⁴⁷

Otázka č. 1

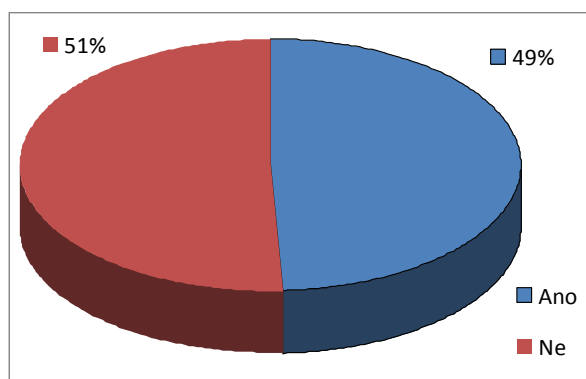
1. Máte ve své rodině seniora nebo osobu, která potřebuje v důsledku snížení soběstačnosti dohled?

Odpověď na tuto otázku byla rozložena mezi odpovědi ano a ne více méně přesně, z čehož vyplývá, že polovina dotázaných odpovídá na další otázky ze znalosti situace a polovina hypoteticky. Šetření dodává na spolehlivosti, jelikož, než se Centrum dobuduje, budou tito potenciální zájemci třeba již potřební.

Percentuální zastoupení odpovědí je vyjádřeno v grafu:

Ano 33 odpovědí – 49 % - modrá barva

Ne 34 odpovědí – 51 % - červená barva

⁴⁷ Grafy otázek 1 – 8: Zdroj: vlastní zpracování

Dále jsem respondenty upozornila, že i když tuto situaci v současné době nezažívají, mohou si ji představit:

Pokud seniora v rodině nemáte, prosím, představte si tuto situaci, a přesto odpovězte na další otázky. Pokud máte více seniorů, zvolte si jednoho. Pro další osoby použijte nový dotazník.

Otázka č. 2

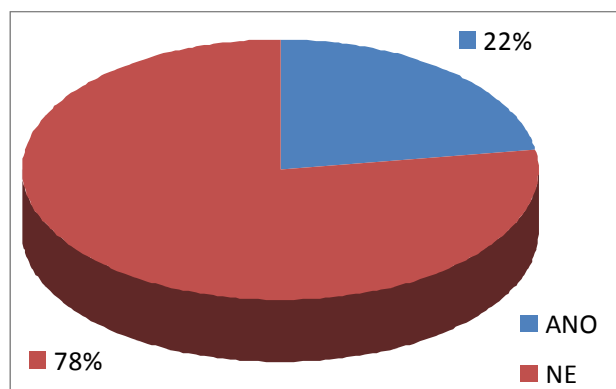
2. Jste schopni se postarat o svého seniora, v době Vašeho zaměstnání?

Zde byly odpovědi mnohem jednoznačnější. Velká většina - 78 % respondentů odpovědělo, že nejsou schopni se o svého seniora postarat, což se dalo očekávat. Dnešní společnost je založena na rodině, kde oba dospělí pracují. U zbylých 22 % procent respondentů se dá očekávat, že jsou to buď osoby nezaměstnané, nebo mají v rodině nezaměstnanou osobu, která se může o seniora starat. Určité procento respondentů však cíleně odchází ze zaměstnání, aby se mohlo o rodiče postarat. Je to ale marginální (okrajové) číslo.

Percentuální zastoupení odpovědí je vyjádřeno v grafu:

Ano 15 odpovědí – 22 % - modrá barva

Ne 52 odpovědí – 78 % - červená barva

Otázka č. 3

3. Využil/a byste Centrum denních služeb pro Vašeho seniora?

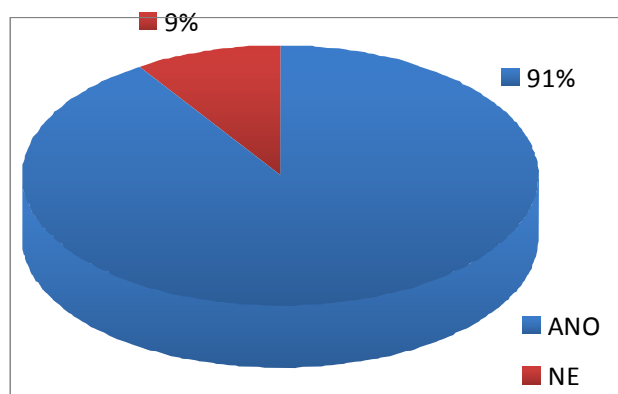
Nejjednoznačnější odpověď celého dotazníku, pouze 9 % respondentů, by služeb nevyužilo, jelikož jsem důvody nezjišťovala, mohu se jen domnívat, že opravdu ví, že by jejich senior služby centra nevyužil, anebo nemá k takovým sociálním službám důvěru, nebo by rodinní příslušníci seniora zajistili jiným způsobem.

Dva dotazníky musely být při této odpovědi vyřazeny. Nebyla zakroužkována žádná odpověď. Nebo odpověď respondentů byla písemně vyjádřena slovy: dosud určitě ne, v případě nezbytnosti, v případě nutnosti. Z čehož se můžeme domnívat, že by Centrum denních služeb využili pro svého seniora jen na několik hodin, v případě nutnosti či potřeby.

Percentuální zastoupení odpovědí je vyjádřeno v grafu:

Ano 59 odpovědí – 91 % - modrá barva

Ne 6 odpovědí – 9 % - červená barva

Otázka č. 4

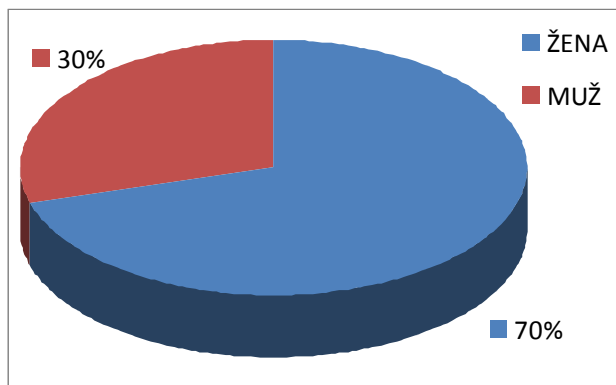
4. Senior ve vaší rodině je: muž X žena

Při vyhodnocení takové jednoznačné otázky se naskytl pohled na genderové zastoupení a to většiny žen.

Šest dotazníků muselo být při této odpovědi vyřazeno z důvodu zakroužkování obojího pohlaví. Šest respondentů zakroužkovalo tuto otázku tak, že v rodině mají seniora ženu i muže. Respondenti nerespektovali pokyny u otázky č. 1, kde bylo zaznamenáno, pokud se v rodině vyskytuje více seniorů, mají zvolit jednoho. Pro další osoby měli použít dotazník nový.

Percentuální zastoupení odpovědí je vyjádřeno v grafu:

Žena 43 odpovědí – 70 % - modrá barva
Muž 18 odpovědí – 30 % - červená barva

Otázka č. 5

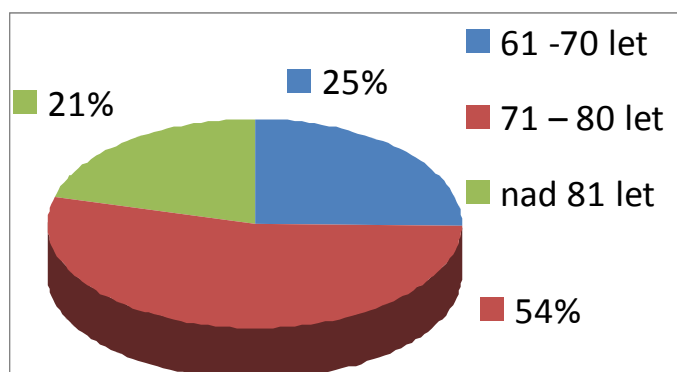
5. Věková kategorie Vašeho seniora je:

- a) 61 -70 let b) 71 – 80 let c) nad 81 let

Z odpovědí vyplývá, že největší zastoupení má věková skladba osob ve věku 71 až 80 let, a to 54 %. Menší skupina osob je mladších, ve věku 61 až 70 let a jen o 4 % menší skupina osob starší nad 81 let by využila Centra denních služeb.

Percentuální zastoupení odpovědí je vyjádřeno v grafu:

- 61 -70 let - 17 odpovědí – 25 % - modrá barva
- 71 – 80 let - 36 odpovědí – 54 % - červená barva
- nad 81 let - 14 odpovědí – 21 % - zelená barva

Otázka č.

6

6. Jste schopni a ochotni zaplatit za měsíční pobyt Vašeho seniora v Denním centru služeb, včetně stravy:

a) 4 000 Kč 31 x b) 6 000 Kč 23 x c) nad 8 000 Kč 13 x

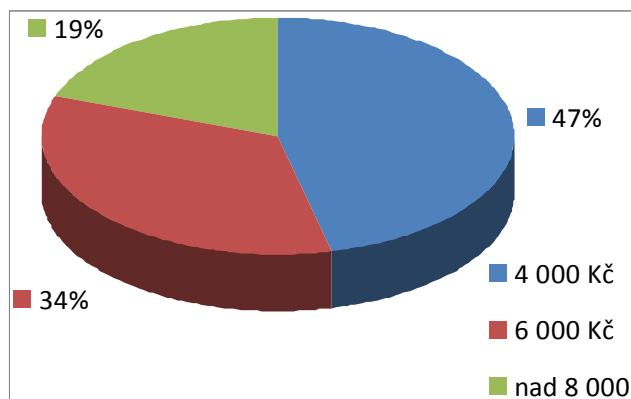
Z odpovědí vyplývá, že platbu za měsíční pobyt včetně stravy, za 4000,- Kč by akceptovala a zřejmě i zaplatila, největší skupina osob, což je 47 %. Tak zaplacené služby by však byly zajišťovány na basální úrovni. Vyšší poplatek za služby by zaplatilo 34 % respondentů. Zde by služby byly poskytovány ve větším rozsahu a zbývajících 19 % respondentů by mělo mít možnost výběru stravy tak, speciálních služeb.

Percentuální zastoupení odpovědí je vyjádřeno v grafu:

4 000 Kč - 31 odpovědí – 47 % - modrá barva

6 000 Kč - 23 odpovědí – 34 % - červená barva

nad 8 000 Kč - 13 odpovědí – 19 % - zelená barva

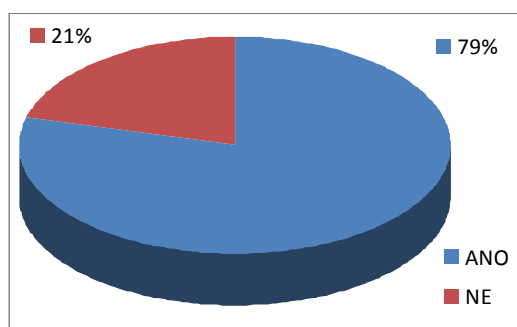
Otázka č. 7

Požadovali byste fakultativní služby, mezi prvořadými jsem navrhla:

a) dopravu Vašeho seniora tam a zpět do Centra denních služeb ano 53 odpovědí, odpověď ne 14 případů. Převážná část respondentů by požadovala dopravu seniora do Centra denních služeb. Z toho vyplývá nutnost zajištění auta s řidičem.

Odpověď 53 respondentů- ANO 53 %-modrá barva

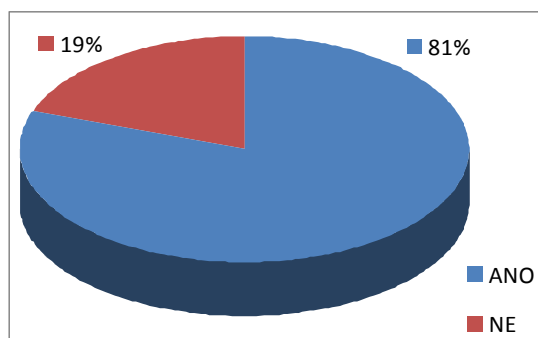
Odpověď 14 respondentů-NE 21 %-červená barva

b) dohled nad užitím přinesených a nachystaných léků. Vycházela jsem z toho, že většina seniorů léky užívá. Nutnost nad požitím donesených léků považuji za další důležitou službu. Také v odpovědích respondentů převažuje vysoké procento odpovědí, při zajištění tohoto dohledu.

Odpověď ANO 54 respondentů 81 %-modrá barva

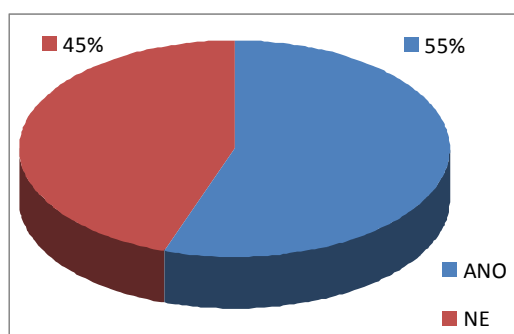
Odpověď NE 13 respondentů 19 %-červená barva

c) pomoc při oblékání a svlékání, pomoc při chůzi. Další důležitou službou pro seniory je pomoc při oblékání, svlékání a při chůzi. Z odpovědí vyplývá, že i tato služba bude využívána dostatečně.

Odpověď ANO 37 respondentů 55 % - modrá barva

Odpověď NE 30 respondentů 45 % - červená barva

d) jaké další služby byste požadovali?

V této odpovědi jsem zjistila, o jaké další služby mají respondenti zájem. Bude nutné do užívaných prostor seniory přizvat další kvalifikované osoby, které by zajistily požadované služby kadeřníka, pedikúru, koupele v SOH (středisko osobní hygieny), podávání jídla, dohled nad dospělou osobou. Další služby, které je nutné zajistit např. rehabilitační pracovník, psycholog, masér, psychotronik. Zajistit kvalifikovanou osobu, která by prováděla mši či modlení růžence. V neposlední řadě respondenti si přejí pro seniory trénink paměti, či společenská setkávání seniorů. Z výzkumu vyplývá požadavek na poradenskou činnost, která je ze zákona bezplatná a dá se říci, že všechna sociální zařízení ji provádí. Určitě dle požadavků by byla využívána půjčovna kompenzačních pomůcek např.: invalidní vozíky, chodítka, polohovací postele, hygienické židle a další.

Uvádím počty respondentů požadovaných služeb: kadeřník 2x, pedikúra 4x, koupele 3x, rehabilitace, psycholog, alternativní léčba, masáže, psychotronik po 1x, dohled 2x, podání jídla 3x, spiritualita 1x, trénink paměti 2x, společenské setkání a společné oslavy 1x, poradenství 1x, zapůjčení kompenzačních pomůcek 2x, ošetrovatelský personál (aplikace injekcí, měření krevního tlaku) 2x.

Otázka č. 8

7. Pokud v rodině seniora máte, prosím, vypište jeho nejoblíbenější činnost:

V této otázce měli respondenti vyjmenovat hlavní zájmy, činnost, hobby, koníčky, kterými se jejich senior zabývá. Uvádím, kolikrát se v dotaznících různé činnosti objevily:

- čtení knihy 20
- sledování TV 23
- luštění křížovek 15
- práce na zahradě 14
- ruční práce 9
- společnost 9
- výlety do přírody 8
- vaření 3
- kolo, motorka 4
- počítač 4
- fotbal 3
- ryby 3
- klid na lůžku 2
- hříby 1
- myslivost 1
- historie 1
- divadlo 1
- nakupování 1
- koně, pes, kočka po 1

3.1.7 Klíčové aktivity projektu ⁴⁸

- Rekonstrukce výtahu: ředitelka organizace ve spolupráci s ředitelem DS zajistí uskutečnění plánované rekonstrukce výtahu na DPS Na Hrázi v Přerově. Pokud nebude zajištěn objekt bezbariérovostí, nelze projekt realizovat.
- Předběžnou kalkulaci k přípravě fungování Centra denních služeb sestaví stávající ekonomka organizace. Musí rozepsat předpokládané náklady na nájemné, teplo, elektrickou energii, vodné stočné, poplatky TV a KTV, úklid, mzdové náklady na 2 pečovatelky a 1 řidiče, 1 sociální pracovníci a odvody zákonného pojištění, úhradu za ujeté km při dovozu uživatelů do Centra, správní režii.
- Výběrové řízení na zajištění provozu dvěma pečovatelkami s akreditací – zajistí a zodpovídá vedoucí stávajícího personálního oddělení. Řidič bude použit ze stávajících zaměstnaných osob pečovatelské služby.
- Vymalování místností: společenskou s přilehlou místností pečovatelek a hygienickým zázemím, kuchyňkou, WC, sprchovacím koutem. Najmutí uklízací firmy na vyklizení a znovu uspořádání stávajícího vybavení místností. Najmutí firmy na vymalování. Požadavky zajistí a zodpovídá provozní technik ze stávajícího technického oddělení.
- Zorganizování provozu stávajícího sociálního vozidla ke svozu uživatelů – zajistí a zodpovídá provozní technik z technického oddělení.
- Vstupní lékařské prohlídky, bezpečnostní školení pro nové pečovatelky zajistí a zodpovídá vedoucí personálního oddělení.
- Pracovní oděvy pro nové pečovatelky zajistí provozní technik z technického oddělení
- Stávající vybavení všech místností je dostačující. Zajištění kompenzačních pomůcek bude použito ze zdrojů stávající pečovatelské služby.
- Sociální pracovníce bude převedena ze stávajících zaměstnanců pečovatelské služby.

⁴⁸ srov. DOLEŽEL, Jakub. Struktura univerzálního projektu. *Pravidla zadávání písemných prací na Caritas-VOŠs* [online]. 2004, 1, [cit. 2010-07-25]. Dostupný z [www: <caritas-vos.cz>](http://www.caritas-vos.cz), příloha s.2..

- Sestavit plán denních činností Centra denních služeb pro seniory. Provede sociální pracovnice.

3.1.8 Harmonogram aktivit projektu ⁴⁹

- Rekonstrukce výtahu: od zahájení prací bude rekonstrukce trvat cca 2 - 3 měsíce i se zkušebním provozem. Během této doby zajistit následující: Vymalování stávajících místností asi 4 dny. Příprava na malování i na vyklizení přibližně 5 hodin. Malování místností přibližně 2 dny. Úklid po malování a následné nastěhování vybavení do místností asi 10 hodin.
- Výběrové řízení na pečovatelky. Administrativní příprava: obeslání dopisem žadatelek o zaměstnání, na základě uložených žádostí, které jsou uloženy na personálním oddělení. Z úřadu práce oslovit osoby s odpovídající kvalifikací oba úkony přibližně 1 den. Telefonicky zajistit bezpečnostního technika na proškolení vstupního bezpečnostního školení pečovatelek- několik minut. Telefonicky zajistit vstupní prohlídky u praktického lékaře pro pečovatelky-minuty. Provést výběrové řízení a vybrat pečovatelky asi 1 den.
- Pracovní oděvy pro pečovatelky objednat v prodejně, vybrat oděvy dle velikosti pečovatelek cca 4 hodiny.
- Předběžná kalkulace na provoz Centra denních služeb, její sestavení přibližně 5 hodin.
- Sestavit pracovní činnosti provozu Centra denních služeb cca 1 den.
- Zorganizovat provoz vozidla na svoz a odvoz uživatelů asi 2 hodiny.

3.1.9 Tým realizátorů ⁵⁰

- Manažer projektu: vrcholovým pracovníkem celého projektového týmu, který zodpovídá za řádný chod projektu, je ředitelka organizace, má vysokoškolské vzdělání v sociálním oboru, praxe 35 let, zkušená, flexibilní. Je zodpovědná za soulad realizace

⁴⁹ srov.DOLEŽEL, Jakub. Struktura univerzálního projektu. *Pravidla zadávání písemných prací na Caritas-VOŠs* [online]. 2004, 1, [cit. 2010-07-25]. Dostupný z [www: <caritas-vos.cz>](http://www.caritas-vos.cz) příloha s.2.

⁵⁰ srov.tamtéž, příloha s.3

projektu s harmonogramem. Dodržení rozpočtu projektu. Hodnocení průběhu projektu. Účastní se kontrol projektu, řídí koordinační tým, řídí dodavatelské vztahy. Má potřebné kompetence a pravomoci. Jedná s poskytovateli ve věci realizace projektu. Je pověřena vystupovat na veřejnosti v rámci projektu.

- **Koordinátor:** technický náměstek, vysokoškolské vzdělání v oboru, praxe 30 let, zkušený. Zajišťuje koordinaci činností po stránce organizační a technicko-administrativní, je přímo podřízen manažerovi projektu. Zodpovídá za přípravu a správnost monitorovacích zpráv a případných změn v projektu. Vede operativní evidenci projektu, archivuje veškerou dokumentaci projektu, poskytuje provozní informace k projektu a zabezpečuje publicitu. Účastní se porad a kontrol, je zodpovědný za formální správnost administrativy. Vytváří provozní pravidla projektu.
- **Člen realizačního týmu:** provozní technik, vysokoškolské vzdělání v oboru, praxe 25 let, zodpovídá za zorganizování tras vozidla, za zajištění pracovních oděvů pečovatelkám. Zpracovává a rozmnožuje tištěnou a elektronickou podobu dokumentů, týkající se projektu. Zabezpečuje foto a video dokumentaci, zpracovává formálně a graficky dokumenty propagace projektu (letáky, dotazníky, zprávy, brožury, CD), zajišťuje webové stránky projektu.
- **Člen realizačního týmu:** vedoucí ekonomka, vysokoškolské vzdělání, 30 let v oboru, zodpovídá za dokumentaci a archivaci projektu, dodržení pravidel a podmínek financování projektu.
- **Člen realizačního týmu:** pracovník personálního oddělení, středoškolské vzdělání, 20 let praxe, zodpovídá za výběr, smlouvy, vstupní prohlídky, bezpečnostní školení pracovníků pečovatelek. Vede operativní evidenci, zajišťuje kancelářské služby projektu např. korespondence, fax, pošta, kopírování, přepisy.
- **Odborník na sociální práci:** sociální pracovníce má vysokoškolské vzdělání v oboru, 20 let praxe, zajistí smlouvy s uživateli, vnitřní pravidla provozu Centra denních služeb, zorganizuje práci pečovatelek a řidiče podle potřeby. Absolvuje pohovory s pečovatelkami, vypracovává individuální plány pro uživatele i pečovatelky. Zajišťuje sociální služby,

činností a aktivit pro uživatele. Podílí se na hodnocení a evaluaci a provádí propagaci projektu. Sestavuje denní plány činnosti centra.

- Odborník v přímé péči: pečovatelky, akreditační kurz v sociální oblasti, dostatečná praxe, zručnost, dovednost, sociální cítění.
- Ostatní pracovníci: řidič, řidičský průkaz skupiny B.

3.1.10 Vnitřní evaluace projektu ⁵¹

Projekt může být zahájen jen za předpokladu bezbariérovosti domu. Hodnocení realizace projektu bude prováděna po etapách. Všichni se budou snažit dodržet časový harmonogram a odvedení kvalitní práce na pracovních pozicích. Bude prováděna kontrola splněných aktivit koordinátorem, ten bude sledovat denní záznamy a hodnocení denních prací, zda odpovídají předpokládaným údajům. Za jednotlivé fáze zodpovídají členové koordinačního týmu, kteří jej vyhodnocují a následně organizují v případech změn. Projekt však může být zahájen jen za předpokladu bezbariérovosti domu.

3.1.11 Výstupy z projektu ⁵²

DPS bude zabezpečen bezbariérovým vstupem formou rekonstrukce výtahu. Prostory potřebné k užívání musí být bezbariérové. K provozu budou sloužit stávající nevyužívané místnosti, které budou vybaveny stávajícím vyhovujícím nábytkem, hygienicky vymalovány. Personálně je projekt zajištěn dvěma pečovatelkami a sociální pracovnící, na vyčleněné hodiny je zapůjčen z pečovatelské služby řidič s autem na svoz uživatelů.

Sociální pracovnice bude mít připravený plán činností a aktivit pro seniory, plán poskytovaných služeb, zajistí pravidla pro půjčování kompenzačních pomůcek.

Reklamní upoutávky na novou službu projektu Centra denních služeb zajistí technik, vypracuje koordinátor ve spolupráci se sociální pracovnící:

⁵¹ srov.DOLEŽEL, Jakub. Struktura univerzálního projektu. *Pravidla zadávání písemných prací na Caritas-VOŠs* [online]. 2004, 1, [cit. 2010-07-25]. Dostupný z [www: <caritas-vos.cz>](http://www.caritas-vos.cz) příloha s.3.

⁵² srov.zamtéž, příloha s.3 .

- Letáky
- Články o potřebnosti v místním tisku
- Vytvoření webových stránek
- Dotazník hodnocení a spokojenost se službou:
- slovní hodnocení od uživatelů
- dotazníkové šetření spokojenosti u rodinných příslušníků.

3.1.12 Multiplikační efekt projektu ⁵³

Fungování takového projektu by bylo příkladem pro další poskytovatele sociálních služeb v jiných městech. Pátrala jsem, kde taková sociální služba, v blízkém okolí města Přerova, funguje. Zjistila jsem, že Charita města Kojetína provozuje Dům sv. Josefa, kde mohou odpočívat senioři, kteří jsou nebo se cítí osamoceni, nebo péče o ně, již rodiny přetěžuje. Pomáhají tak rodinám při jejich enormní zátěži v péči o seniory, v situacích, kdy hrozí umístění do celodenních pobytových zařízení. Domnívám se, že postupem času bude takovou službu využívat čím dál, tím více seniorů. Pracovníci v sociální oblasti budou směřovat k efektivnější, kvalitnější, flexibilnější službě, která řeší nelehkou situaci rodin se seniory. Proto Přerovské Centrum denních služeb pro seniory by se mohlo stát příkladem pro ostatní okolní města, jako jsou Lipník nad Bečvou, Hranice, Tovačov, Potštát aj.

3.1.13 Udržitelnost projektu ⁵⁴

Předpokladem pro řádné fungování projektu je finanční pomoc a ekonomická rovnováha. Za předpokladu politické vůle představitelů města Přerova, příspěvků z města Přerova na sociální služby uživatelům, sponzoringu, projektových žádostí, dotací z MPSV, žádostí o granty a podpory z nadací, bude projekt provozován v požadované kvalitě i množství. Nedílnou součástí příjmů bude i úhrada za sociální služby od uživatelů dle platného

⁵³ srov.DOLEŽEL, Jakub. Struktura univerzálního projektu. *Pravidla zadávání písemných prací na Caritas-VOŠs* [online]. 2004, 1, [cit. 2010-07-25]. Dostupný z [www: <caritas-vos.cz>](http://www.caritas-vos.cz) příloha s.3.

⁵⁴ srov.tamtéž s.3

ceníku, či půjčovna kompenzačních pomůcek. Finanční prostředky tímto způsobem získané se budou využívat na provoz zařízení. Důslednou a neustálou péči při vytváření projektů na získávání finančních prostředků, bude provoz Centra denních služeb pro seniory zajištěn. Významným faktorem bude i publicita a dostatečné zviditelnění se u nejširšího obyvatelstva formou letáků, upoutávky v místní televizi, v místním tisku, na veřejných stanovištích či úřadech.

Předpokládám, že sociální služby pro seniory se budou, se zvyšujícím počtem seniorů, pomalu nabalovat. Aktivita projektu by měly zcela jednoznačně pokračovat. Snaha všech zainteresovaných pracovníků bude udržitelnost tohoto projektu, neboť výhledově se jeví jako efektivní a užitečný.

3.1.14 Význam projektu ⁵⁵

Projekt, jak je již uvedeno, má význam jak pro seniory, kteří chtějí zůstat ve svých rodinách, buď se svými příbuznými, nebo i sami v bytě. Nechtějí nastoupit do některého pobytového zařízení. Potřebují se během dne realizovat ve svých pracovních, sportovních aktivitách, společenských a kulturních příležitostech. Potřebují i duchovní a duševní podporu a sdílnost.

Svůj opodstatněný význam má centrum pro rodinné příslušníky, kteří nebudou mít obavu, co se v jejich nepřítomnosti může seniorovi přihodit a budou bez obav o své seniory.

Z hlediska žadatele budou efektivně využity prostory, které jsou nevyužity, tím se rozšíří nabídka služeb pro ohroženou skupinu seniorů. Bude dána příležitost zaměstnání pro další dvě osoby, pečovatelky. Centrum denních služeb bude řízeno ředitelkou SSMP a veškeré s ním spojené administrativní, mzdové, provozní potřeby budou prováděny jeho ředitelstvím.

⁵⁵ srov. DOLEŽEL, Jakub. Struktura univerzálního projektu. *Pravidla zadávání písemných prací na Caritas-VOŠs* [online]. 2004, 1, [cit. 2010-07-25]. Dostupný z [www: <caritas-vos.cz>](http://www.caritas-vos.cz) příloha, s.4

4 PRAKTICKÉ MOŽNOSTI PROŽÍVÁNÍ AKTIVNÍHO STÁŘÍ

V této kapitole bych chtěla naznačit, jak by takové Centrum denního pobytu pro seniory mohlo fungovat. Tuto činnost by koordinovala a zpracovávala sociální pracovnice.

4.1 Činnost Centra denních služeb

Sociální pracovnice by v rodině zájemce provedla sociální šetření, zda uživatel spadá do cílové skupiny a sepíše s ním žádost o poskytování služby. Bude mu nabídnut pobyt v centru denních služeb na zkoušku, zda odpovídá jeho představám a splňuje jeho požadavky. Při uzavírání smlouvy si senior určí, jak dlouhý pobyt bude požadovat a jaké služby bude využívat. Pokud by uživatel byl příjemcem příspěvku na péči, byla by pro něj úhrada za péči a služby snadnější.

- Denní pobyt by měl provozní dobu a to v pracovní dny: od 6,30 hodin do 16 hodin.
- Doprava autem – svoz uživatelů od 6,30 hod do 8,00 hod, v průběhu této doby: pomoc a podpora při podávání jídla a pití, případně pomoc při ranní toaletě.
- 8,00 - 9,00hod: aktivita na podporu činnosti mozku: trénink paměti formou testů, hádanek, luštění. Zkoumání orientace v čase, prostoru a místě. Případně náslech příběhu – společná četba z knihy.
- 9,00 - 9,30hod: svačina, dohled nad tekutinami.
- 9,30 - 10,30hod: dopolední cvičení jemné motoriky, Náslech hudby, případně zpěv, tanec.
- 10,30 - 11,30 dopolední volné aktivity s dohledem pečovatelek např. zájmové činnosti jako je ruční pletení, háčkování, četba, luštění, práce s květinami, malování, prohlížení zájmových časopisů.
- 11,30 - 12,00 hod - podání obědů.
- 12,00 - 13,00hod odpočinek na lůžku.

- 13,00 - 15,30hod odpolední činnost např. společenské hry, práce s textiliemi, přírodninami, modelářské rukodělné práce, případné společné oslavy, sledování archivních filmů pro pamětníky na videu, TV, reminiscenční terapie (vzpomínková), jízda na rotopedu, čtení starých novin, prohlížení knih s různou tematikou a předávání si informací a rad např. myslivost, rybaření, zvířectvo, hříby, různé sporty, vaření, pečení, případně vyhledávání a prohlížení zpráv na internetu.
- 15,30 - 16,00 svačina a příprava k odjezdu.

4.1.1 Provozní podmínky a rozpočet

Nabízený program by byl tématicky zaměřený. Zde jsem nastínila různé možnosti realizace aktivit pro zájemce. Aktivita by byla přesně zaměřena na individuální potřeby uživatelů, kteří by centrum navštěvovali. Pokud by byla relativně nízká kapacita uživatelů, ta by umožňovala individuální péči se seniory.

Uživatel si určí, které služby bude potřebovat. Poskytované základní i fakultativní úkony budou hrazeny dle platného sazebníku. Uživatel si je bude hradit sám, včetně stravy.

Výše úhrady za základní činnosti a skladbu úkonů určuje *zákon č 108/2006 Sb.o sociálních službách v platném znění a jeho prováděcí vyhláška č.505/2006.*⁵⁶

Fakultativní činnosti budou poskytovány nad rámec základních činností, s ohledem na aktuální možnosti poskytovatele. Patří sem např. doprava uživatelů do centra, pomoc při prostorové orientaci, dohled nad užitím přinesených a předchystaných léků Úhradu za svoz uživatelů do centra, by ekonomka vykalkulovala podle aktuálních svozů. Senior si bude hradit objednané služby např. kadeřník, pedikúra, masér, rehabilitace, psychotronik, zapůjčení kompenzačních pomůcek aj.

Pro zájemce se speciálními požadavky by byli objednáni odborníci, lektori a přednášející, kteří by tuto činnost vykonali dobrovolnicky.

⁵⁶ zákon č.108/2006sb. o sociálních službách, vyhl. č. 505/2006v platném znění

**Předpokládaný rozpočet Centra denních služeb k zahájení
provozu**

účet	název	množství	Kč
501	Spotřeba materiálu		
501.1	kancelářské potřeby		5 000,-
502	Spotřeba energie – měsíční záloha	měsíčně	3 000,-
502.1	pronájmy vodoměrů, elektroměrů	měsíčně	70,-
502.2	vodné, stočné -záloha	měsíčně	250,-
502.3	provoz výtahu - záloha	měsíčně	120,-
511	Opravy a udržování	jednorázově	
511.1	malování místností 150 m2	m2/45,-	6 750,-
511.2	stěhování celkem 10 hodin	hod/160,-	1 600,-
511.3	uklizení po malířích 5 hodin	hod/120,-	600,-
518	Ostatní služby		
518.1	vstupní lékařské prohlídky 2 pečovatelek	osoba/150,-	300,-
518.2	vstupní školení BOZP	osoba/130,-	260,-
518.3	poplatky TV, KTV,	měsíčně	252,-
518.4	odpad	měsíčně	42,-
521	Mzdové náklady		
521.1	pečovatelky 2, o úvazek	měsíčně	32 000,-
521.2	řidič 0,5 úvazek	měsíčně	7 000,-
521.3	uklizečka 0,5 úvazek	měsíčně	5 300,-
521.4	sociální pracovnice 1,0 úvazek	měsíčně	17 000,-
521.5	administrativa +personalistika-0,5 úvazek	jednorázově	3 000,-
524	Zákonné pojištění - 34%		
524.1	pečovatelky	měsíčně	10 880,-
524.2	řidič	měsíčně	2 380,-
524.3	uklizečka	měsíčně	1 802,-
524.4	sociální pracovnice	měsíčně	5 780,-
528	Zákonné sociální náklady		
528.1	pracovní oděvy pro 2 pečovatelky	jednorázově	11 068,-
549	Převod správní reže 4%	měsíčně	4919,-
	Rozpočet k zahájení provozu Centra denních služeb v Přerově		119373,-

Hospodaření bude prováděno podle zákona č. 563/1991 Sb. o účetnictví, dle následných novel, v pozdějším znění vyhlášek č.410/2009 Sb., a vyhlášky č. 383/2009Sb. a podle českých účetních standardů.⁵⁷

4.1.2 Legenda k navrhovanému rozpočtu

Předpokládaný rozpočet byl konzultován se stávající ekonomkou SSMP paní Bc. Marií Žambochovou.

Účet 501: Spotřeba materiálu- hrubý odhad nákladů na pořízení kancelářských prostředků.

Účet 502: Spotřeba energie byla odhadnuta ze stávajících záloh + navýšení na celodenní 8 hodinový provoz. Nájemné za užívané prostory nejsou vyčíslené. Neplatí se nájem za užívané prostory, neboť Domovní správa je příspěvkovou organizací, tak jako SSMP.

Účet 501: Opravy a údržba: prostory k vymalování, měří 150 m čtverečních, rozměry byly násobeny částkou, kterou jsem vyhledala na internetu. V ceníku malířů pokojů Přerov www.maliripokoju.cz. Ve výsledné ceně jsem zahrnula i škrabání zdí v pokojích, před malováním.

Účet 518: Ostatní služby. Stěhování, vyklízení zařízení a úklid po malování. Kontaktovala jsem přerovskou uklízací firmu Alka. Konzultovala s vedoucím panem Juřenou ohledně cen, které mají stanoveny za hodinu práce. Stěhování 160,- Kč za hod, úklid po malířích 120,- Kč za hod.

Analytické účty: vstupní prohlídky a školení BOZP jsou ve výši stávající dohodnuté smluvní ceny organizace SSMP .

Poplatky za místní Kabelovou televizí a.s., ceník uvádí na www.ktvprerov.cz. Dle stávajícího rozpisu záloha na rádio 45,-/měsíc, ČT- 135,-/měsíc, KTV 75,-/měsíc.

Sazba za domovní odpad je určena Magistrátem města Přerova 500,-Kč za rok na osobu.

⁵⁷ zákon č.563/1991Sb.o účetnictví, vyhláška č. 410/2009, vyhláška č.383/2009, české účetní standardy

Účet 521: Mzdové náklady: jsou vyjádřeny dle stávající platové směrnice SSMP, která se řídí *zákoníkem práce č. 262/2006Sb. a nařízením vlády č. 564/2006 Sb.*⁵⁸

Účet 524: Zákonné sociální pojištění (34% z hrubé mzdy) dle *zákona 48/1997 Sb., o zdravotním pojištění a zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti.*⁵⁹

Účet 528: Zákonné sociální náklady jsou stanoveny dle stávající směrnice SSMP o Poskytování pracovních ochranných prostředků a pomůcek. Jsou to pracovní oděvy pro pečovatelky např., haleny, kalhoty, pláště, obuv letní i zimní, zimní bunda, pracovní ochranná souprava.

Účet 549: Správní režie. Dle ekonomky SSMP: převod správní režie je stanoven pro tuto službu na 4%.

V předpokládané zahajovací částce rozpočtu jsou zahrnuty i některé položky na účtech, které jsou jednorázové, jen k zahájení provozu.

Předpokládaný rozpočet k zahájení provozu Centra denních služeb v Přerově bude činit 11 9373, Kč.

Jednorázové položky z účtů 501.1,511,518.1,518.2,521.5,528.1 zvyšují rozpočet v prvním měsíci provozu. Tyto položky na účtech nebudou v dalších měsících, pouze účet 501.1 kancelářské potřeby bude pohyblivý. Uvedený předběžný rozpočet zřejmě nebude trvalý ani konečný, neboť může nastat situace, kdy náklady na provoz budou flexibilní, mohou se zvýšit, či snížit.

⁵⁸ zákoník práce 262/2006Sb a nařízení vlády 564/2006Sb

⁵⁹ zákon č. 48/1997 Sb o zdravotním pojištění a zákon 589/1992Sb o pojistném na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti.

ZÁVĚR

Předloženou bakalářskou prací jsem chtěla přispět k zamyšlením se nad seniory, kteří zůstávají po dlouhé, třeba i zimní dny, sami u televize nebo se svou knížkou. Ne všichni mají v místě svoji rodinu a ne každý senior má odvahu dělat něco se svým volným časem. Domnívám se, že Centrum denních služeb pro seniory má schopnost se ujmout. Pokud bude cílevědomě a zodpovědně oslovena správná cílová skupina a srozumitelně vysvětlen provoz centra, jak samotným seniorům, tak i jejich rodinným příslušníkům, bude mít tato služba šanci. Musí být daná jasná provozní pravidla, důraz na zájmové činnosti a finanční zabezpečení bude tou nejlepší pozvánkou pro seniory

V národním programu přípravy na stárnutí na období let 2008-2012 v odst. 4 Aktivní stárnutí, kvalita života ve stáří se můžeme dočíst: „4.13. *Aktivní život ve stáří není myslitelný bez dostatečného zabezpečení. Nízký příjem může značně omezit možnosti zdravého a aktivního života participace ve společnosti. Důchodový systém je třeba reformovat tak, aby poskytoval adekvátní příjem a umožňoval aktivní život...*“⁶⁰

Za předpokladu dobrého nastavení životních podmínek seniorů, si budou moci služby dle svých možností dopřát a zaplatit si je. Projekt má budoucnost, pokud budou i nadále fungovat možnosti dosáhnout na dotace a granty z různých zdrojů. Udržitelnost bude záviset na společnosti, která začne více vnímat a podporovat dobrovolnické aktivity. Z těchto podmínek bude cesta pro kvalitní a aktivní žití seniorů připravená. Úkolem nás sociálních pracovníků bude tuto cestu co nejdříve otevřít a podpořit.

Domnívám se, že nejen přerovští senioři, ale i město Přerov by si takový projekt pro své nynější i budoucí seniory zasloužilo.

⁶⁰ Národní program přípravy na stárnutí na období let 2008 až 2012. In *Národní program přípravy na stárnutí na období let 2008 až 2012* [online]. Praha: [s.n.], 2008 [cit. 2010-07-29]. Dostupné z www: <mpsv.cz>.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. FORET, Miroslav; STÁVKOVÁ, Jana. *Marketingový výzkum: Jak poznávat své zákazníky*. Praha: Grada, 2003.s.160. ISBN 80-247-0385-8.
2. KOZÁKOVÁ, Zdeňka; MÜLLER, Oldřich. *Aktivizační přístupy k osobám seniorského věku*. 1. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006. 50 s. ISBN 80-244-1552-6.
3. KOZEL, Roman. *Moderní marketingový výzkum*. první, Praha : Grada Publishing, 2006. 260 s. ISBN 80-247-0966-X.
4. LINHART JIŘÍ A KOL., et al. *Slovník cizích slov pro nové století*. Litvínov: Dialog, 2007. 415 s. ISBN 80-7382-005-6.
5. NEŠPOROVÁ, Olga; SVOBODOVÁ, Kamila; VIDOVIČOVÁ, Lucie. *Zajištění potřeb seniorů s důrazem na roli nestátního sektoru*. 1. vydání. Praha: VÚPSV, 2008.85 s. ISBN 978-80-87007-96-9.
6. PACOVSKÝ, Vladimír. *O stárnutí a stáří*. Praha: Avicenum, 19909. 60 s. ISBN 80-201-0076-8.
8. PALÁN, Zdeněk. *Lidské zdroje: Výkladový slovník*. 1. vydání. Praha: Academia, 2002. 277 s. ISBN 80-200-0950-7.
9. PICHAUD, Clément; THAREAUOVÁ, Isabelle. *Soužití se staršími lidmi*. Praha : Portál, 1998. 156 s. ISBN 80-7178-184-3.
10. POSTER, Keith; APPLGARTH, Mike. *Projektový management: Management do kapsy 8*. první. Praha: Portál, s.r.o, 2006. ISBN 80-7367-141-7.
10. VIDOVIČOVÁ, Lucie. *Stárnutí, věk a diskriminace - nové souvislosti*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2008. 233 s. ISBN 978-80-210-4627-6.
11. VIDOVIČOVÁ, Lucie, LORMAN, Jan, *Život v DPS*, In *Život v domovech pro seniory: Zpráva z výzkumu*. Praha: Úřad vlády ČR, Život 90, 2007.

12. TOPOLOVSKÝ, Marek, et al. Co je komunitní plánování sociálních služeb In TOPOLOVSKÝ, Marek et al. *Průvodce procesem komunitního plánování sociálních služeb*. první vydání, Praha: MPSV, 2004. s. 60. ISBN 80-86878-03-01.
13. ZBOŽÍNKOVÁ, Monika, et al. Komunitní plánování sociálních služeb v Přerově a jeho městských částech. In ZBOŽÍNKOVÁ, Monika, et al. *Projekt "Podpora komunitního plánování sociálních služeb v Olomouckém kraji"*. 1. Přerov: Strojil, 2006.
14. VYPLELOVÁ, Alena. *Možnosti aktivního stárnutí v Přerově*, absolventská práce obhájena 16.6.2010.

INTERNETOVÉ ZDROJE

1. DOLEŽEL, Jakub. Struktura univerzálního projektu. *Pravidla zadávání písemných prací na Caritas-VOŠs* [online]. 2004, 1, [cit. 2010-07-25]. Dostupný z www: <caritas-vos.cz>, struktura univerzálního projektu.
2. Národní program přípravy na stárnutí na období let 2008 až 20120. In *Národní program přípravy na stárnutí na období let 2008 až 2012* [online]. Praha: [s.n.], 2008 [cit. 2010-07-29]. Dostupné z WWW: <mpsv.cz>.
3. Český statistický úřad: *Statistická ročenka Olomouckého kraje - 2009* [online]. 2009 [cit. 2010-07-25]. Dostupné z WWW <czso.cz,vykazy.cz>.
4. *Sedmíčka, Zpravodajství regionu* [online]. Přerov: 2009 [cit. 2010-07-25]. Dostupné z www <sedmicka.cz>.
5. www.maliripokoju.cz
6. www.ktvprerov.cz
7. <http://www.paliativnimedicina.cz/prilohy/152.pdf> ze dne 20.7.2010, Spiritualita v nemocničním prostředí, Mgr. Jiří Maxmilián Prokop, PhD., DLBšH Rajhrad.
8. www.esfcr.cz

ZÁKONY A VYHLÁŠKY

Zákon č.108/2006Sb. o sociálních službách, vyhl. č. 505/2006 v platném znění.

Zákon č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění v platném znění a ve znění pozdějších předpisů.

Občanský zákoník č.40/1964 Sb.

Zákon č. 563/1991 o účetnictví, vyhláška č. 410/2009, vyhláška č.383/2009, České účetní standardy.

Zákoník práce 262/2006SB a nařízení vlády 564/2006 Sb.

Zákon č. 48/1997 Sb o zdravotním pojištění a zákon 589/1992 Sb o pojistném na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti.

PŘÍLOHY

Příloha č. 1 Návrh SWOT analýzy DPS Na Hrázi 32, Přerov

Příloha č. 2 Přehled poskytovaných úkonů pečovatelské služby DPS Na Hrázi 32, Přerov

Příloha č. 3 Leták Dům s pečovatelskou službou Na Hrázi 32, Přerov

Příloha č. 4 Dotazníkové šetření

Příloha č. 1: Návrh SWOT analýzy - DPS Na Hrázi 32, Přerov

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - prostory jsou využívány pro poskytování soc. služeb spojené s bydlením - relativně nízká výše nájmu - klidná část Přerova - dům vybaven společenskou místností - objekt zateplený, relativně nová omítka, plastová okna 	<ul style="list-style-type: none"> - z 19 osob využívá pečovatelskou službu pouze 10 (ani ne polovina) - nájem je bonifikován o 8 procent za výhodnou polohu - pro některé žadatele malá atraktivita prostředí - horší dopravní obslužnost - relativně vzdálený obchod a centrum města - špatný přístup do objektu od branky (problém s přístupem vozíčkářů či občanů chodících o dvou francouzských holích), nerovná cesta - kolem budovy spíše nepořádek, neestetický polorozpadlý plot - malý dvorek - nevyhovující starý výtah, kastlová okna na budově - chybí nouzový východ - chybí nájezdová rampa - absence většího dvorku, či místo na procházku
Příležitosti	Ohrožení
<ul style="list-style-type: none"> - transformace do jiného typu zařízení např. multifunkční dům, kde by s důchodci žili mladé rodiny, možnost tzv. sociálních bytů) - rozšíření nabídky poskytování služeb např. kadeřník, vizážista, pedikér, možnosti rehabilitace dle poptávky - nabídka uvolněných bytů postupně jiným subjektům – Charita, Armáda spásy (organizace, kteří pracují i se starými a nemocnými lidmi) - využití institutu veřejné služby - lze využít institut dobrovolnictví - možnost čerpání finančních dotací z EU na rekonstrukci - medializace nejen tohoto zařízení, ale pečovatelské služby jako takové 	<ul style="list-style-type: none"> - trvalý nedostatek žadatelů může v budoucnu znamenat i možnou transformaci či ukončení provozu zařízení

Přehled poskytovaných úkonů pečovatelské služby: Na Hrázi 32, Přerov

ranní osobní hygiena, příprava a podání jídla, dovoz oběda do DPS, nákupy, pochůzky
úklidy domácností, mytí oken, praní a žehlení prádla, fakultativní úkony-dohled nad uživatelem.

Kadeřnice a pedikérka - dochází na telefonické objednání do DPS. V DPS Na Hrázi 32, vykonávají úkony v bytech uživatelů.

Pečovatelská služba přivolává telefonicky různé opraváře, pokud uživatelé potřebují opravu svých předmětů.

Společenská místnost - je v každém DPS. Obyvatelé DPS ji mohou bezplatně užívat. Je zde možnost jezdit na rotopedu, cvičit na velkých míčích, společenské hry, TV, video. Pořádají se zde besedy s obyvateli domu, besídky s dětmi MŠ. Společenská místnost je bezplatně využívána uživateli při jejich oslavách kulatin i s rodinnými příslušníky.

Lékařská péče: některý lékař dochází do DPS 1 x ročně. V případě nutnosti volají lékaře.

Příloha č. 3

Dům s pečovatelskou službou

ξ Na hrázi 32, Přerov 750 02

Typ služby:

Pečovatelská služba.

Poslání:

Poskytnout potřebné služby a péči cílovým skupinám.

Komu je služba určena:

Občanům těžce zdravotně postiženým a seniorům, kteří pro svůj nepříznivý zdravotní stav již nejsou schopni se sami o sebe postarat a jsou příjemci plného invalidního nebo starobního důchodu. Tito lidé nevyžadují komplexní péči.

Komu není služba určena:

Občanům, kteří nesplňují podmínky výše vymezené a občanům, jejichž zdravotní stav vyžaduje hospitalizaci nebo vylučuje pobyt v zařízení. Případně lidem, jež potřebují přímou odbornou lékařskou péči.

Charakteristika poskytovaných služeb:

Všechny služby jsou určeny pro cílovou skupinu tj. pro seniory a zdravotně postižené občany, kteří k životu nepotřebují komplexní péči, ale s určitou pomocí, která jim umožní vést relativně samostatný život.

Služby jsou určeny na konkrétní individuální potřeby jednotlivých občanů s cílem zabezpečit jim plnohodnotný život a pomoci jim zachovat přirozené sociální vazby a životní návyky.

DPS Na hrázi 32:

Nachází se zde 14 jednopokojových bytů, 5 bytů 1+1. Dům s pečovatelskou službou je vybaven společenskou místností.

Pracovní doba:

Všední dny: od 7.00 – do 15.30 hod.

Soboty, neděle, svátky: od 7.00 – 15.30 hod.

Příjem žádostí o umístění:

U příslušného odboru zřizovatele, tj. odbor sociálních služeb a zdravotnictví, Magistrát města Přerova (Smetanova 7 – dvorní trakt, tel.: 581 268 788).

Příloha č. 4

Vážení spoluobčané,
dovoluji si Vás požádat o vyplnění tohoto dotazníku, který bude sloužit ke zjištění potřebnosti zařízení Centra denních služeb pro seniory v Přerově. Vhodné zpracování takového projektu by mohlo sloužit jako inspirace příslušným orgánům k jeho realizaci. V neposlední řadě pomůže i mě při psaní mé bakalářské práce. Dotazník je anonymní a údaje z něj budou použity k výzkumným účelům. Předem děkuji za čas strávený při vyplňování.

Máte doma seniora?

Nudí se v dopoledních hodinách při sledování televize? Proč by nemohl prožívat své stáří v důstojném příjemném prostředí se svými vrstevníky? Centrum denních služeb, které byste mohli využít pro svého příbuzného, by nabízelo aktivní pobyt pro seniory, v době, kdy vy jste v zaměstnání. Zde by mohli sledovat, anebo se účastnit kulturních a společenských programů jako jsou besedy, kurzy, přednášky, koncerty, různé rukodělné činnosti, sportovní vyžití apod.

DOTAZNÍK

Vhodnou odpověď prosím zakroužkujte!

2. Máte ve své rodině seniora nebo osobu, která potřebuje v důsledku snížení soběstačnosti dohled? ANO NE

Pokud seniora v rodině nemáte, prosím, představte si tuto situaci, a přesto odpovězte na další otázky. Pokud máte více seniorů, zvolte si jednoho. Pro další osoby použijte nový dotazník.

3. Jste schopni se postarat o svého seniora, v době Vašeho zaměstnání? ANO NE

4. Využil/a byste Centrum denních služeb pro Vašeho seniora? ANO NE

